

POLITIET

Riksadvokaten
Postboks 8002 Dep.
0030 OSLO

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep.
0031 OSLO

Deres referanse
RA 11-170

Vår referanse
2011/00381-2 008

Dato
07.04.2011

Høring - bruk av væpnede vakter på norskregistrerte skip

Innledning

Det vises til riksadvokatens brev av 14. mars 2011, og Politidirektoratets mail av 25. mars. Kripas ser ikke noe behov for å utforme to forskjellige svar, men vil av denne grunn også kommentere forhold knyttet til våpenforvaltningen.

Forslagene til endring i våpenforskriften og ny forskrift om bevæpnede vakter på norskregistrerte skip vil, dersom de vedtas slik de nå foreligger, åpne for en svært vidtrekkende tilgang til våpen, også våpen og ammunisjonskategorier som i utgangspunktet er forbudt. Tradisjonelt sett har Norge vært restriktive med å tillate bruk av skarpe våpen til vakthold og sikring og har en praksis for sterkere begrensninger på vaktelskapers bruk av våpen, og for den saks skyld politiets tilgang på våpen, enn de fleste andre land, inkludert de nærmeste naboland. Det må kunne stilles spørsmål om den vide adgang som nå foreslås er i harmoni med hvorledes man ellers vurderer disse spørsmål, eller f.eks. står seg i en sammenligning med norske myndigheters skeptiske holdning til å tillate bevæpnede vakter om bord på fly som skal lande i Norge.

Hvorvidt det bør gis anledning til egensikring ved bruk av bevæpnede vakter på norskregistrerte skip er imidlertid en politisk vurdering som Kripas ikke ønsker å uttrykke noen bestemt oppfatning om.

Kripas vil derfor bygge sin uttalelse på en forutsetning om at det er ønskelig å tillate slik bevæpning og vurdere de foreliggende forslag ut fra et rettslig og lovteknisk perspektiv. Vi vil også forsøke å vurdere hvilke konsekvenser forslagene vil ha for politi- og påtalemyndighet både i forhold til kontrollspørsmål og mulig etterforskning.

Vi vil også tillate oss innledningsvis å bemerke at høringsgrunnlaget synes mangelfullt og fragmentarisk. Det hadde kanskje vært en fordel å utrede spørsmålet om vaktelskapslovens anvendelsesområde, ny forskrift om bevæpnede vakter og endringer i våpenforskriften i sammenheng. Slik vi ser det er det helt sentrale problemstillinger som

Kripas

Den nasjonale enhet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet
Brynsalléen 6, Postboks 8163 Dep, 0034 OSLO
Tlf: 23 20 80 00 Faks: 23 20 88 80
E-post: kripas@politiet.no

Org.nr.: 974 760 827

ikke er utredet, herunder om det finnes rettslige eller praktiske hinder for gjennomføringen av forslaget. Vi synes for eksempel at det er underlig at ikke man har utredet om det er skranker i eksportkontrollregimet som har betydning i forhold til hvilke kategorier våpen og ammunisjon som kan tillates. Likeledes synes forslaget å innebære en manglende kontroll med skytevåpen som er problematisk i forhold til Schengenkonvensjonen. Den korte høringsfristen har ikke gitt noen mulighet til å vurdere om forslaget kan være problematisk i forhold til andre internasjonale konvensjoner og avtaler, som f.eks. den norske tilknytning til handlingsprogrammet etter FNs håndvåpenkonferanse. Vi antar at dette spørsmålet bør vurderes av Utenriksdepartementet. Vi vil anta at det også er andre spørsmål som kan ha relevans og kan komplisere spørsmålet. Dette kan f.eks. gjelde norsk og annen tollvgivning, eller for den saks skyld hvilke HMS krav som må settes til opplæring og egenbeskyttelse av det personell som skal utføre slik tjeneste.

Forslaget om en endring i våpenforskriften

Det er foreslått en ny § 23 a i våpenforskriften. Bestemmelsen gir en generell tillatelse til å inneha skytevåpen om bord på skip på vegne av innleid vaktelskap. Tillatelse gjelder for seiling i, til eller fra et område med bestemt beredskapsnivå.

Bestemmelsen er således et unntak fra det alminnelige krav om konkret tillatelse for å inneha skytevåpen og inneholder en generell dispensasjon fra forbudet mot helautomatiske skytevåpen og samt forbudet mot bestemte våpen og ammunisjons typer i §§ 6 til 8.

Den foreslåtte bestemmelse er etter vår oppfatning problematisk av flere grunner. For det første er vi spørrende til om en så vidt generell dispensasjon fra lovens tillatelsessystem, samsvarer med våre folkerettslige forpliktelser. Derne st synes det ikke åpenbart at våpenlovens forskriftshjemmel kan trekkes så langt som det her gjøres. Dersom forslaget ligger innefor disse rammer, er det likevel grunn til å vurdere om ikke man går for langt i å fravike det någjeldende tillatelses- og kontrollsystem. Til sist vil vi bemerke at bestemmelsens anvendelsesområde kan synes noe uklart, både materielt og geografisk.

Schengenkonvensjonens kapittel 7 inneholder krav til kontroll med skytevåpen og ammunisjon. Det er i artikkel 77 et krav om at konvensjonspartene tilpasser sine nasjonale lover og forskrifter om erverv og innehav av våpen og ammunisjon til bestemmelsene i kapittelet. Dette gjelder uttrykkelig også juridisk person. Artikkel 77 nr 2 gjør unntak for Forsvar, politi og andre offentlige myndigheter og produksjonsforetak, men ikke noe unntak som kan tenkes å omfatte private rederi og/eller vaktelskaper.

Det må antas at alle de skytevåpen som er aktuelt å benytte til beskyttelsestiltak mot pirater vil være våpen som krever tillatelse etter artikkel 80. Slik vi oppfatter bestemmelsen, er den til hinder for at det vedtas et slikt generelt fritak for tillatelsessystemet som er foreslått. Det synes videre i strid med konvensjonen å unnlate registrering av denne type våpen i det nasjonale våpenregister. Når det gjelder den foreslåtte dispensasjon fra våpenforskriften § 5, 1 litra b og §§ 6-8 skal det bemerkes at disse bestemmelsene er begrunnet i det forbud som følger av Schengenkonvensjonens

artikkel 79. Artikkel 79 nr 2 åpner for å dispensere fra forbudet i "særlige tilfeller" dersom hensynet til den offentlige sikkerhet og orden ikke er til hinder for dette. Vi ser at piratbekjempelse kan være slik særlig grunn, men stiller oss sterkt tvilende til at dispensasjonen kan gis så generelt. Vi kan ikke se at forholdet til Schengenkonvensjonen er vurdert av departementet og Kripos mener at det må foretas en grundig vurdering av om forslaget er konvensjonsstridig.

For det tilfellet at dette er gjennomførbart i forhold til konvensjonen, må det dessuten vurderes om ikke dispensasjonen fraviker loven i en så generell og omfattende grad at det ikke har dekning i lovens forskriftshjemmel og således er en ulovlig derogasjon. Vi vil i denne forbindelse vise til våpenlovens § 6 som inneholder en derogasjonsbestemmelse som vi antitetisk oppfatter til å trekke i retning av at det ikke er anledning til å gjennomføre forslaget uten lovendring,

Dersom man forutsetter at det ikke er noen direkte rettslige hinder for å endre våpenforskriften som foreslått gjenstår spørsmålet om i forslagene fremstår som forholdmessige og hvilke eventuelle mothensyn som gjør seg gjeldende.

Den generelle dispensasjon fra forbudte våpen er svært vidtrekkende. Vi forstår at et eventuelt vakthold må ha adekvate virkeområder og at det kan være hensiktsmessig å benytte våpen og ammunisjonstyper som ellers er forbudt. Vi kan imidlertid ikke se at det er fornuftig at man fjerner alle restriksjoner og overlater alle vurderinger til rederier og/eller aktuelle vaktelskaper. Eksempelvis er eksplosiv ammunisjon et virkemiddel som pr i dag ikke står til disposisjon for norsk politi, selv ikke i de skarpeste situasjoner. Forsvaret kan benytte slik ammunisjon, men da kun mot materiell og ikke mot myke mål. Vi skal ikke utelukke at det kan tenkes at bruk av slik ammunisjon kan være adekvat som virkemiddel mot materiell, f eks for å stanse båtmotorer. Problemet er imidlertid at man ikke har begrenset tilgangen til slike forutsetninger. De folkerettslige begrensninger som forbyr bruk av slik ammunisjon mot mennesker vil ikke gjelde vaktelskapene. Satt på spissen tillater man altså at vaktelskaper kan få benytte kraftigere virkemidler for å benytte norsk kommersiell skipstrafikk, enn norske myndigheter har for å beskytte selv de mest vitale norske interesser.

Forslaget innebærer en svært vidtrekkende dispensasjon. Hva gjelder ammunisjon er den altomfattende. Når den gjelder våpentyper synes den også å gå langt, (bl a slik at en dispensasjon uten videre skal innbefatter spesielle våpentyper som politidirektoratet i medhold av våpenforskriften § 7, etter en konkret vurdering har forbudt fordi de anses som særlig farlige.) Likevel er rekkevidden etter vårt syn usikker. Det er nemlig dispensert fra våpenforskriftens § 5 første ledd bokstav b som gjelder helautomatiske skytevåpen, men ikke § 5 første ledd bokstav a som gjelder skytevåpen som vanligvis brukes som krigsvåpen. Dette vil gjelde de fleste våpen som kan være aktuelle å benytte, særlig fordi § 5 annet ledd, første punktum lyder: "Våpentyper som er utviklet for rene militære eller politimessige formål faller inn under første ledd a". Her synes det som om bestemmelsen ikke går tilstrekkelig langt, mens den etter vårt syn på andre områder går alt for langt.

I Justisdepartementets høringsbrev kommenteres det eksplisitt at det kan være aktuelt med helautomatiske skytevåpen. I praksis kan man vanskelig tenke seg at dette ikke er

våpen som må anses som forbudt etter § 5 første ledd a, men ikke nødvendigvis alle slike våpen og nok heller ikke all slags type ammunisjon. Eksempelvis kan man tenke seg å tillate helautomatiske våpen av militær karakter, men ikke eksplosiv ammunisjon. Dette bør etter vår oppfatning være offentlig gitte rammeforutsetninger og ikke overlates til ulike private aktører å avgjøre.

Den foreslåtte bestemmelsen er også regelteknisk vanskelig. For det første fordi forholdet til våpenlovgivningen for øvrig blir uklart. I utgangspunktet gjelder våpenloven om bord på norske skip og våpenforskriften § 23 a gir positive unntak. Men dersom det som foreslått i gis en forskrift i medhold av skipssikkerhetsloven som har en egen bestemmelse om oppbevaring av våpen, synes det åpenbart at denne vil ha forrang som spesialbestemmelse. Resultatet blir da at det kan ligge to båter ved siden av hverandre ved norsk kai. I den ene båten er det rifler som skal benyttes til isbjørnbeskyttelse på Svalbard, og i den andre er det automatgeværer som skal brukes til beskyttelse mot pirater utenfor Somalia. Det fremstår som direkte meningsløst at sistnevnte er undergitt andre og mildere krav til oppbevaring enn den første.

Hvorledes våpenlovgivningens regelverk om inn- og utførsel skal anvendes i forhold til denne ordningen fremstår som høyst uavklart.

Et annet tema som kan bli komplisert i praktiseringen av regleverket er at § 23 a i sin ordlyd er begrenset til selve innehavet om bord. Et sted må jo våpnene komme fra, og de burde – dersom man først skal tillate dette – kunne erverves i Norge. Dersom det ikke gis en særskilt hjemmel for erverv vil dette bli vanskelig i nær sagt alle siviliserte land og indirekte gi en oppfordring til å henvende seg til den mer lysskye del av våpenmarkedet. Men selv om våpnene er ervervet og tatt om bord i utlandet må det kunne forventes et behov for å kunne ta dem i land i Norge. Dette kan gjelde flere legitime forhold som reparasjon, vedlikehold, treningsskyting eller for den saks skyld en sikrere oppbevaring i rederiets lokaler enn i båten. Felles for alle disse er at det ikke er gitt noen slik adgang og de må da søke om tillatelse til å inneha disse våpnene også på land.

Det som fra et polisizært synspunkt er det mest betenkelige med forslaget er den manglende kontroll. Konsekvensen av å frita for våpenlovens tillatelsessystem er at våpnene ikke registreres i det sentrale våpenregister. Etter det vi forstår registreres de heller ingen andre steder. § 23 a siste ledd sier riktignok at rederiet skal melde fra til Sjøfartsdirektoratet om det har benyttet den aktuelle tillatelse, men vi kan ikke se at dette sier noe om art, mengde eller våpennummer. Som nevnt ovenfor må det nøye vurderes om dette er forenelig med Schengenkonvensjonen. Under en hver omstendighet synes vi at det er svært uheldig at man lager et system som tilrettelegger for at norsk skip i utlandet kan ta om bord våpen og ammunisjon, som i utgangspunktet er forbudt på grunn av særlig farlighet, uten at myndighetene har oversikt over hvilke våpen det er tale om. Man kan jo da spørre seg hvor sannsynlig det er at eksempelvis tap blir meldt og kan følges opp. Sett i sammenheng med at det ikke stilles konkrete krav til oppbevaring og at det ikke skal foretas noen skikkethetsvurdering av aktuelle vaktelskaper synes faren for at denne type våpen kommer på avveie og/eller blir misbrukt å være uforsvarlig stor.

Kripos oppfatning er at det ikke bør gis en så vidtrekkende og generell dispensasjon som forslaget til ny § 23 a i våpenforskriften innebærer. Det som bør gjøres er utrede hvilke

kategorier våpen og ammunisjon som fremstår som adekvate og forholdsmessige virkemidler gitt den foreliggende trussel situasjon og piratenes operasjonsmønstre. Dette bør bero på en faglig vurdering gjort av personell med rett kompetanse i politiet og eventuelt Forsvaret. Resultatet av en slik vurdering vil nok være at det er behov for å tillate våpen som ellers er forbudt, men trolig ikke fullt så generelt som det nåværende forslag. Det bør for øvrig også utredes om ikke utrustningen også bør suppleres med mindre dødelig maktmidler.

Kripos kan heller ikke se at det er nødvendig å endre våpenforskriften for å kunne tilrettelegge for væpnet vakthold. Gjeldende våpenforskrift er etter vårt skjønn fullt ut dekkende for å kunne tillate slik bevæpning og inneholder kontrollmekanismer som vil gjøre dette langt mer betryggende enn det fremlagte forslag.

Våpenforskriftens § 19 åpner for at det ved påtrengende behov kan gis tillatelse til å erverve våpen for beskyttelse, men da etter konkret søknad. Slik tillatelse kan gis til juridisk person. Våpenet blir da registrert i det sentrale våpenregister. Forholdet reguleres nærmere i §§89 og 90 og det er her et kontrollregime som gjør at våpenet kan tas med i land der det er et saklig behov for det, men det skal da utstedes en kontrollseddel. Videre vil det gjelde de samme oppbevaringskrav som for andre våpen. Det er vanskelig å se noen grunn for andre oppbevaringskrav når våpnene ikke er i bruk. Vi kan ikke se noen grunn til at ikke gjeldende våpenforskrift er god nok. Vi har riktignok en praksis for at det sjelden gis tillatelse til skarpe skytevåpen for beskyttelse mot person, men dette kan og bør løses ved et saksbehandlingsdirektiv fra Justisdepartementet. Det er under en hver omstendighet vanskelig å se at det at man tillater at antatt farligere våpen for beskyttelse mot mennesker skal undergis et mildere og løsere kontrollregime enn "mer alminnelige" våpen til jakt og selvforsvar mot dyr.

En annen fordel med en søknadsprosedyre er at man kan vurdere konkret de aktuelle firma og eventuelt skikkethet og ferdighet hos operatørene. Dette bør etter vår oppfatning ha betydning for om det skal gis tillatelse og hvilke våpen og ammunisjon som skal tillates.

Forslag til ny forskrift i medhold av skipssikkerhetsloven.

Kripos har i mindre grad vurdert det foreliggende forslaget til ny forskrift om bruk av bevæpnede vakter på norske skip. Kort vil vi påpeke at forskriftsutkastet synes uheldig i forhold til politiet som kontrollmyndighet og politi- og påtalemyndigheten i forhold til etterforskning. Det er tre forhold vi vil bemerke.

I utkastets til § 7 heter det at eventuell bruk av skytevåpen skal nedtegnes i dekkedagbok og etterfølgende rapporteres til Sjøfartsdirektoratet innen 72 timer. Vi synes dette er en altfor svak rapporteringsplikt. Vi antar at bruk av denne type maktmidler ordinært bør etterforskes, i hvert fall der den har medført død eller alvorlig personskade. Tidsperspektivet er ofte avgjørende for mulighetene for å få gjennomført en god etterforskning og dersom man først får melding tre døgn etter en hendelse kan mange muligheter for bevissikring og oppklaring være tapt. Vi vil også vise til den gjeldende forskrift om skipsførers og rederiets plikter i tilfelle straffbare handlinger om bord. Etter denne forskrifts § 5 skal mistanke om straffbare handling av "alvorligere art"

ombord meddeles Kripas "snarest mulig". Det må vel trygt kunne antas at bruk av skytevåpen om bord dekkes av denne bestemmelsen, i hvert fall hvis bruken har medført død eller alvorlig personskade. Dette fordi den rettmessige bruk forutsetter at dette er nødvendig for å beskytte mot terrorhandlinger eller piratvirksomhet, hvilket må anses som straffbare handlinger av alvorligere art. Motsetningsvis vil slik bruk som er uberettiget være en straffbar handling av alvorlig art. I utgangspunktet mener vi at meldeplikten til politiet, etter forskrift om skipsførerens og rederiets plikter i tilfelle straffbare handlinger om bord, består selv om det innføres en annen meldeplikt til Sjøfartsdirektoratet. Dette bør likevel presiseres slik at det i en evt forskrift om bevæpnede vakter på norske skip tas inn en plikt til å rapportere til Kripas "snarest mulig".

Vi vil videre bemerke at tilstedeværelsen av våpen og væpnet mannskap vil medføre en mulighet for vådeskudd som skyldes aktløshet eller uhell. Etter vår oppfatning bør det presiseres at meldeplikten også gjelder i slike tilfeller, i hvert fall dersom det foreligger død eller personskade.

For det andre har vi innsigelser til bestemmelsen i § 5 om oppbevaring. Bestemmelsen er svært vag i det den kun fastsetter det selvsagte, at våpen skal oppbevares på en forsvarlig måte. I motivene sies det at departementet foreløpig ikke vil fastsette ytterligere detaljer mht hva som skal anses som forsvarlig oppbevaring, idet dette bl a vil bero på skipets utforming og type skip, samt omstendighetene for øvrig. Dette er etter vårt syn uheldig ut fra et kontroll- og håndhevelsessynspunkt. Det er dessuten vanskelig å forstå. Det er ikke uvanlig med våpen om bord på fartøy og formålet med at våpen medbringes bør ikke ha noen betydning for de krav som settes til oppbevaring ved seiling til og fra beredskapsområde.

For det tredje synes det etter vår oppfatning og være prinsipielt uheldig at ikke myndighetene ikke fastsetter noen rammeforutsetninger for denne type virksomhet, men fullt ut overlater til rederiene p fastsettes rutiner for bruk, og overlater i praksis vurderingen av vaktelskapenes faglige forutsetninger og seriøsitet til forsikringsselskapene.

Etterforskning

Departementene har oppfordret til å peke på alternative tiltak og riksadvokaten anmoder om at vi særskilt kommenterer etterforskning og straffeforfølging, herunder det å følge pengesporet. Kripos har ingen tro på at etterforskning og straffeforfølging er et realistisk alternativ til beskyttelsestiltak. Så vidt vi forstår er løsepengene vanligvis utbetalt i kontanter og nær sagt umulige å følge i et land som ikke har noen fungerende statsorganer og langt mindre noen etablert rettsorden. Det er vel den manglende kontroll på landjorden i Somalia som i det hele tatt muliggjør den piratvirksomhet som drives med baser i landet og det er en grunn til at det er nødvendig med sterkt internasjonalt militært nærvær i området for å bedre sikkerheten for skipstrafikken. Når man ser hvor store problemer det er f.eks. med å håndtere de gisselsituasjoner som finner sted på Somalisk territorium, synes det temmelig åpenbart at det ikke vil være mulig å få i stand et samarbeid med lokale myndigheter, hvilket nok vil være en forutsetning for å følge pengesporet i Somalia.

Det kan nok være slik at etterforskning og internasjonalt samarbeid på sikt kan være med på å bedre situasjonen i Somalia, men på kort sikt fremstår ikke dette som et relevant argument mot behovet for egenbeskyttelse. Det eneste alternativet vi ser er økt eller styrket internasjonalt militært eller polisært nærvær, eventuelt at rederiene sikrer seg ved å reise utenom de mest utsatte områder med det tidstap og de økonomiske konsekvenser dette har.

Riksadvokaten ber særskilt om høringsinstansenes syn på utkastet til § 6 i forslaget til ny forskrift om bruk av bevæpnede vakter på norske skip.

Bestemmelsen er rundt formulert og ikke egnet til noen nærmere angivelse av de rettslige rammer for hvilke forutsetninger som må ligge til grunn for at maktbruken skal være rettmessig. Den fastslår bare at våpen kan brukes når det er "...nødvendig for å hindre eller beskytte mot terrorhandlinger og piratvirksomhet." Videre fremgår det at bruk av våpen så langt som mulig "bør" unngås og at det skal avfyres varselskudd dersom omstendighetene tillater det.

I Næringsdepartementets kommentar til bestemmelsen (høringsbrev av 4. mars 2011, vedlegg 1.) fremgår det at regelen er mest ment som gitt av informasjonshensyn. Det vises til at hjemmelen er skipssikkerhetsloven § 40, og uttales at våpen kan brukes der det er: "...nødvendig for å hindre eller beskytte mot terrorhandlinger, piratvirksomhet, [og andre ulovlige handlinger]."

Begge departementene viser for øvrig til uttalelse i forarbeidene til skipssikkerhetsloven hvor det fremgår at det vil være rom for "betydelig skjønn fra skipets side dersom man står overfor en uklar og tilsynelatende prekær situasjon", men det fremholdes at bruken av makt må avstemmes med den aktuelle situasjon.

Det er kanskje ikke så rart at bestemmelsen ikke er klarere. Det er vanskelig å angi noen nøyaktige rammer for maktbruk. På den annen side er det et spørsmål om ikke utkastet til § 6 er såpass intetsigende at bestemmelsen med fordel kan utelates. Etter sin ordlyd dekker den kun tiltak mot piratbeskyttelse og terrorisme, mens departementet synes å legge til grunn at dette også kan benyttes mot andre typer ulovlige handlinger. Departementets syn bygger vel på at hjemmelen er gitt direkte i skipssikkerhetsloven § 40 som hjemler maktbruk også i andre tilfeller. På den annen side kan det argumenteres for at forskriften hjemler en bevæpningspraksis som i dag er forbudt og at maktmidlene som ved særlig dispensasjon stilles til rådighet for å bekjempe et særlig fenomen i

bestemte utsatte områder, ikke uten videre kan tas i bruk til bekjempelse av andre typer kriminalitet (utover ren nødverge og nødrett). Det kan også være noe uklart hvilken betydning "skal" kravet om varselskudd vil ha når det fremgår i en forskrift som først og fremst er gitt av informasjonshensyn og ikke er et krav som kan utledes av den aktuelle lovbestemmelse.

Vi er i det hele tatt usikker på hvilke rettslige rammer som kan utledes av skipssikkerhetsloven § 40 og hvor langt denne hjemler maktbruk ut over det som følger av de alminnelige regler om nødverge og nødrett. Vi ser bl a at § 40 annet ledd har en forholdsmessighetsbegrensning som ikke direkte fremgår i forhold til § 40 første ledd.

Spørsmålet er om ikke en eventuell forskrift burde utelate et hvert forsøk på å beskrive materielle krav til bruk og overlate dette til reguleringen i skipssikkerhetsloven samt straffelovens bestemmelser om nødverge og nødrett?

Dersom man skal innta en bestemmelse om dette i forskriften bør man etter vår vurdering også uttrykkelig fastsette et vilkår om at bruk av skytevåpen forutsetter at andre lempeligere midler er forsøkt eller åpenbart vil være utilstrekkelige.

Riksadvokaten ber videre om en vurdering av om forslagene samlet sett ivaretar de nødvendige etterforskningsmessige hensyn, herunder krav til bevissikring, rapportering og melderutiner. Det gjør de åpenbart ikke. De samlede konsekvenser av at vaktelskapsloven ikke gjelder, de generelle fritak fra tillatelses- og kontrollbestemmelser i våpenforskriften, sammenholdt med 72 timers fristen for melding ved bruk vil i stor grad minske mulighetene for å kunne gjennomføre en effektiv og god etterforskning. Vi viser ellers til overstående merknader i forhold til ny forskrift om bruk av bevæpnede vakter på norske skip.

Når det gjelder spørsmålet om hva som vil være de økonomiske og administrative konsekvenser av etterforskning, synes vi det er særdeles vanskelig å angi. Det vil selvsagt avhenge av den konkrete situasjon. Typisk sett må man imidlertid regne med at det er ønskelig å ha kriminalteknikere og taktiske etterforskere om bord på fartøyet så raskt som mulig. Videre vil det kunne bli aktuelt med vitneavhør i utlandet. Basert på erfaring med vår etterforskning av særskilte internasjonale forbrytelser er det grunn til å tro at hver enkelt etterforskningsreise vil koste mange hundre tusen kroner. På den annen side er det kanskje ikke grunn til å tro at det blir mange slik saker.

Avsluttende bemerkninger og oppsummering

Som nevnt mener ikke Kripos noe bestemt om selve bevæpningsspørsmålet. Vi vil imidlertid påpeke at høringsgrunnlaget synes mangelfullt sett i betraktning av sakens alvor og de spørsmål den reiser. Betydningen av eventuelle mangler i høringsgrunnlaget forsterkes av kort høringsfrist.

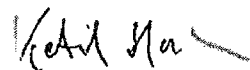
Vi merker oss at det opplyses om at slik bevæpning det nå foreslås å åpne for nå eksplisitt kun tillates av Danmark, Panama, Liberia, Marshall øyene og Singapore. Det ville i denne forbindelse vært av stor interesse å få nærmere beskrevet hvordan, kanskje særlig danske, myndigheter har løst de aktuelle spørsmål.

Forslaget til ny § 23 a i våpenforskriften er etter vår oppfatning i strid med Schengenkonvensjonens kapittel 7. Dersom man ønsker å gjennomføre en ordning med mulighet for bevæpnet vakt på norske skip, er det vår oppfatning er at dette kan og bør ordnes innenfor den gjeldende våpenlovgiving. Forut for at man etablerer slike ordninger bør det foretas en utredning om problemets omfang og hva som er adekvate beskyttelsestiltak, herunder angi hvilke kategorier våpen og ammunisjon det skal kunne gis tillatelse for. Dette bør bero på en faglig vurdering gjort av personell med rett kompetanse i politiet og eventuelt Forsvaret

Man bør videre sikre god kontroll over de aktuelle våpen, hvilket formodentlig best skjer ved at våpenlovens krav til registrering, oppbevaring, utlånserklæringer mv følges.

Vi er usikre på om det er noe behov for en egen ny forskrift i medhold av skipssikkerhetsloven, og heller til at dette kan ivaretas ved vilkår som settes i forbindelse med våpensøknadsprosedyren. Dersom det gis en forskrift bør § 6 om bruk og § 5 om oppbevaring tas ut eller gjøres mer konkrete.

Med hilsen

Ketil Haukaas
Ass sjef

Saksbehandler:
Ketil Haukaas
Tlf.: 23208112